

Львівський інститут
Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
(назва навчального підрозділу)

Затверджую:
Заступник директора з
навчально-методичної та
виховної роботи

к.е.н., доц. Парфенюк С. І.
(ПІБ)

30.08.2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри права
(назва кафедри)

Протокол № 01/24/25 від 30.08.2024 р.

Завідувач кафедри _____

к.ю.н., доц. Яворська В. Г.
(ПІБ)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ»

Спеціальності: 081 «Право»
Освітнього рівня: другий (магістерський) рівень
Освітньої програми: **Право**
Спеціалізація: _____

Львів 2024

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

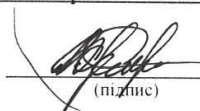
Мельниченко Богдана Богданівна – доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права

Викладач:

Мельниченко Богдана Богданівна – доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри права
Протокол від 30.08.2024 р. № 01/24/25

Завідувач кафедри

(підпис)

В. Г. Яворська

Силябус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми
«Право»

(назва освітньої програми)

30.08.2024 р.

Керівник (гарант) освітньої програми

(підпис)

М. І. Граб

Силябус перевірено

30.08.2024 р.

Заступник директора з

навчально-методичної та виховної роботи

(підпис)

Є. І. Парфенюк

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Актуальні проблеми конституційного права України
Шифр та назва спеціальності	081 Право
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредита / 90 год. Лекції : 20 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	1 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://li-maup.edu.lviv.ua/kafedry/kafedra-prava/navchalno-metodychne-zabezpechennya-druhyy-mahisterskyy-riven/sylabusy-osvitnikh-komponentiv/obov'yazkovi-spetsialnosti-081-pravo/aktualni-problemy-konstytutsiynoho-prava-ukrayiny/

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

	<i>Мельниченко Богдана Богданівна</i>
	Доктор юридичних наук
	професор
	професор кафедри права
Дисципліни, які викладає НПП	Актуальні проблеми конституційного права України; міжнародний захист прав людини
Напрями наукових досліджень	Децентралізація влади як основа удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління; організаційно-правові засади функціонування системи забезпечення національної безпеки; правові засади організації та здійснення публічної влади в Україні в умовах воєнного стану; місцеве самоврядування в Україні в умовах воєнного стану; Забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні в умовах воєнного стану; право людини на життя крізь призму сучасних реалій.

Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: 0000-0003-1514-8131 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=ji9lvwoAAAAJ
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	bogdana_m2008@ukr.net
Контактний тел.	+38(096)2660180
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://li-maup.edu.lviv.ua/kafedry/kafedra-prava/osobovyy-sklad-kafedry/kyun-melnychenko-bohdana-bohdanivna/

Анотація курсу. Дисципліна «Актуальні проблеми конституційного права України» є поглибленим навчальним курсом, спрямованим на вивчення сучасних теоретичних, практичних і прикладних аспектів національного конституційного права. Основний фокус курсу зосереджено на аналізі конституційного статусу особи та ефективних гарантій прав і свобод людини в Україні.

Навчальний процес інтегрує: аналіз конституційних норм та чинного законодавства; вивчення правових позицій Конституційного Суду України та практики національних судів; осмислення актуальних суспільно-правових проблем, що виникають у процесі публічного управління, реалізації політичних і громадянських прав, а також у сфері забезпечення безпеки та прав людини в умовах кризових ситуацій.

Вивчення дисципліни дозволяє студентам сформувавши системне уявлення про ключові аспекти сучасного конституціоналізму, зокрема: основні принципи конституційного статусу особи та ефективні механізми захисту її прав і свобод; зміст, обсяг і межі обмежень конституційних прав, а також критерії їх пропорційності; політичні права громадян, включаючи участь у суспільному та політичному житті, свободу мирних зібрань та об'єднань; сучасні інститути конституційного контролю, зокрема конституційну скаргу, та роль Конституційного Суду України у захисті прав людини; актуальні проблеми конституційного устрою України, такі як децентралізація, мовна політика, захист прав внутрішньо переміщених осіб та особливості реалізації прав і свобод у період воєнного стану.

Курс включає як теоретичний, так і практичний компонент: аналіз законодавчих норм, судової практики та міжнародних стандартів прав людини; розгляд конкретних кейсів і прикладів з реального життя, що відображають сучасні виклики конституційного права, які виникають у контексті реформування державного устрою та суспільних відносин в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз.

Реалізація цього курсу сприяє розвитку у студентів аналітичного та критичного мислення, здатності об'єктивно оцінювати конституційні проблеми, формувати обґрунтовані правові висновки та пропозиції щодо вдосконалення конституційного законодавства, а також закріпленню практичних навичок застосування правових знань у професійній діяльності.

Предметом дисципліни є: конституційний статус особи та громадянина, механізми захисту прав і свобод; принципи та обмеження конституційних прав і свобод; конституційні гарантії та обов'язки держави щодо реалізації прав людини; практика Конституційного Суду України та конституційні механізми захисту прав; актуальні проблеми конституційного устрою України, включно з децентралізацією, мовною політикою, правами ВПО та викликами воєнного стану.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів системного розуміння сучасного конституційного права України, здатності аналізувати правові норми та практику Конституційного Суду, оцінювати актуальні проблеми конституційного ладу та застосовувати знання у правозастосовчій, аналітичній та науково-дослідній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів із принципами конституційного статусу особи та основними правами і свободами громадян;
- розглянути зміст, межі та критерії обмеження конституційних прав і свобод людини;

- проаналізувати правові позиції Конституційного Суду України щодо захисту прав і свобод, включно з конституційною скаргою;
- вивчити механізми реалізації політичних прав та участі громадян у суспільному житті;
- охарактеризувати конституційні гарантії та обмеження прав людини в Україні;
- ознайомити з актуальними проблемами конституційного ладу, включно з децентралізацією, мовною політикою, захистом прав ВПО та обмеженнями прав під час воєнного стану;
- розвинути навички аналізу конституційних норм, практики КСУ та формулювання науково-правових висновків;
- сприяти формуванню здатності до оцінки правових рішень та пропозицій щодо вдосконалення конституційного законодавства.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та уміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права України», сприяють успішному вивченню здобувачами вищої освіти інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь: «Сучасна етика та професійна діяльність юриста».

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Право» а саме:

Програмні компетентності

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності
Інтегральна компетентність:	
ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми
Загальні:	
<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;</p> <p>ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні;</p> <p>ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;</p> <p>ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;</p> <p>ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);</p> <p>ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення;</p> <p>ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);</p>	<p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми.</p>
Спеціальні (фахові/предметні) компетентності	
<p>СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.</p> <p>СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.</p> <p>СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.</p> <p>СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p>	<p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p> <p>Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми.</p>

<p>СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p> <p>СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.</p>	<p>Повністю. Співвідноситься з метою курсу.</p>
---	---

Результати навчання:

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Зміст навчальної дисципліни.

№	Курс 1 семестр 1 Всього годин у семестрі 90 Теми	Розподіл годин Денна форма			Розподіл годин Заочна форма			Форма контролю
		лекції	сем. зан.	сам. роб. студ.	лекції	сем. зан.	сам. роб. студ.	
Модуль 1. Конституційний статус особи та фундаментальні принципи								
1.	Конституціоналізм: глобальні виклики та сучасні тенденції	2	2	6	2	2	10	У, ПК
2.	Конституційний статус особи та проблема обмеження прав і свобод	2	-	6	2	-	10	У, Т
3.	Актуальні проблеми політичних та громадянських прав	2	2	6	-	-	10	У, ПК
4.	Конституційне правосуддя як інститут захисту прав людини	2	2	6	-	-	10	У, Т
5.	Конституційна скарга:	2	2	6	-	-	10	У, ПК

	ефективність та перспективи розвитку							
	Модуль 1.	10	8	30	4	2	50	КР
Модуль 2. Державний устрій, реформи та конституціоналізм в умовах кризи								
6.	Проблеми конституційного устрою: децентралізація та місцеве самоврядування	2	-	5	-	-	6	У, ПК
7.	Конституційні аспекти європейської інтеграції України	2	2	5	-	-	6	У, Т
8.	Конституціоналізм в умовах воєнного стану та збройного конфлікту	2	-	5	-	-	6	У, Т
9.	Соціальні та економічні права в конституційному вимірі	2	2	5	-	-	8	У, Т
10.	Перспективи конституційної реформи в післявоєнний період	2	2	6	-	-	8	КР
	Модуль 2.	10	6	26			34	КР
	Всього: 90 год.	20	14	56	4	2	84	

Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є *лекції, семінарські/ практичні заняття, консультації*.

Під час викладання лекційного матеріалу використовується поєднання кількох методів, що дозволяють ефективно опрацювати питання сучасного конституційного права:

Лекція-бесіда. Забезпечує пряму взаємодію викладача зі студентами, дозволяє акцентувати увагу на найбільш складних або дискусійних положеннях конституційного права. Дає можливість формувати власні оцінки й узагальнення, застосовувати критичне мислення.

Лекція-візуалізація. Забезпечує високу наочність навчального матеріалу та структурування складних абстрактних концепцій. Дозволяє максимально задіяти зорову пам'ять і підтримувати високу концентрацію уваги. Сприяє формуванню аналітичних навичок роботи з даними.

Лекція-дискусія. Лекція-дискусія. Забезпечує активну діалогічну взаємодію та обмін думками між учасниками. Дозволяє глибоко проаналізувати суперечливі положення та правові колізії. Сприяє розвитку навичок аргументації, публічного захисту позиції та критичного осмислення.

Лекція-аналіз конкретної ситуації (case-study). Забезпечує застосування теоретичних знань до вирішення реальних або гіпотетичних правових та управлінських проблем. Дозволяє розвивати практичні навички прийняття рішень, пошуку альтернативних шляхів та формування юридично обґрунтованих висновків.

Семінарські та практичні заняття включають:

- публічні виступи;
- дискусії;

- аналіз правових ситуацій;
- вирішення задач і тестових завдань;
- роботу в малих групах з подальшими презентаціями;

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права України» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, виконання практичних завдань (написання рефератів, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних текстів установлених обсягів; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; підготовку юридичних документів, інші види діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і кафедрі.

Студенти працюють з інформацією самостійно, зокрема з використанням онлайн-ресурсів, аналізуючи прецеденти, нормативно-правові акти та судову практику, необхідні для вирішення поставленої управлінської або правової проблеми, викладеної в ситуаційній задачі.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми та методи контролю.

Залік проводиться в усній формі на останньому семінарському занятті.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА по дисципліні = це середнє арифметичне між результатами поточних досягнень (РПД) з та результатами підсумкового контролю (РПК).

Обраховується по формулі:

$(РПД \ 3 \ \text{семестр} + РПК) : 2 = \text{загальна оцінка.}$

Система оцінювання та вимоги.

Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30

Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом	-		79	-	68
Максимальна кількість балів:	147				
147:100=1,47. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,47= загальна кількість балів.					

*Робота на семінарському занятті оцінюється у 10 балів.

Види робіт передбачених на семінарському занятті: усне опитування; виступ із доповіддю, у дискусії тощо; розв'язання задач; тестування.

** Самостійна робота студента передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, підготовка юридичних документів. Оцінюється в 5 балів.

***Модульний контроль здійснюється у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає 10 тестових завдань, 2 теоретичних питання. Оцінюється 25 балів.

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум 5 балів (0,5 балів за 1 правильну відповідь); теоретичні питання – 10 балів кожне.

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль.

1. Розкрийте сутність поняття «сучасний конституціоналізм» та його відмінності від класичної доктрини.
2. Охарактеризуйте концепцію транснаціоналізації конституційного права.
3. Назвіть та проаналізуйте ключові глобальні виклики, що впливають на розвиток конституційного права України.
4. Яке місце посідає верховенство права у системі конституційних цінностей України?
5. Проаналізуйте співвідношення та взаємодію Конституції України з міжнародними договорами.
6. Розкрийте зміст принципу непорушності конституційного ладу.
7. Які конституційні принципи визначають взаємодію держави та громадянського суспільства?
8. Охарактеризуйте конституційну функцію держави щодо забезпечення прав і свобод людини.
9. Проблема правової визначеності як складова принципу верховенства права.
10. Які є актуальні проблеми конституційної ідентичності України?
11. Роль конституційних судів у забезпеченні правової стабільності.
12. Сучасні тенденції конституційного регулювання інформаційних відносин.
13. Проблеми співвідношення конституційних цінностей та інтересів у судовій практиці.
14. Охарактеризуйте принцип політичного плюралізму в конституційному праві України.
15. Поняття та юридична природа конституційної відповідальності.
16. Розкрийте зміст принципу невідчужуваності та непорушності конституційних прав і свобод.
17. Проаналізуйте юридичні механізми гарантування прав і свобод людини в Україні.
18. Яка роль Міжнародного пакту про громадянські та політичні права у формуванні стандартів прав людини в Україні?
19. Визначте та охарактеризуйте межі обмеження конституційних прав.

20. Розкрийте зміст критерію пропорційності при обмеженні конституційних прав.
21. Проаналізуйте особливості реалізації права на життя в контексті збройного конфлікту.
22. Актуальні проблеми захисту права на приватність в умовах цифровізації.
23. Охарактеризуйте право на свободу мирних зібрань: умови та обмеження.
24. Конституційні проблеми забезпечення соціальних прав в умовах економічних криз.
25. Проаналізуйте конституційні гарантії рівності громадян незалежно від їхнього соціального статусу чи походження.
26. Які є актуальні проблеми реалізації права на освіту в умовах воєнного стану?
27. Конституційні гарантії свободи слова та межі її обмеження.
28. Право на справедливий суд як елемент конституційного статусу особи.
29. Проблеми конституційного захисту права власності в умовах реформ.
30. Роль Уповноваженого ВРУ з прав людини у системі конституційного захисту.
31. Проаналізуйте місце Конституційного Суду України у системі державної влади.
32. Які є актуальні проблеми незалежності та політичної нейтральності КСУ?
33. Розкрийте юридичну природу та значення правових позицій КСУ.
34. Визначте повноваження КСУ щодо офіційного тлумачення Конституції України.
35. Проаналізуйте інститут конституційної скарги: суб'єкти, предмет, процесуальні вимоги.
36. Які є основні проблеми ефективності конституційної скарги в Україні?
37. Порівняйте конституційний контроль в Україні з моделлю конституційної юстиції у ФРН або Італії.
38. Проаналізуйте роль КСУ у забезпеченні балансу гілок влади.
39. Визначте критерії неконституційності законів у практиці КСУ.
40. Проблема виконання рішень КСУ та механізми забезпечення їхньої обов'язковості.
41. Конституційні засади судового контролю за діяльністю органів виконавчої влади.
42. Аналіз практики КСУ щодо обмеження повноважень Верховної Ради України.
43. Роль КСУ у захисті прав внутрішньо переміщених осіб.
44. Яким чином КСУ інтерпретує конституційні норми у сфері мови та культури?
45. Актуальні проблеми конституційної відповідальності суддів.
46. Проаналізуйте конституційно-правові проблеми децентралізації влади в Україні.
47. Розкрийте зміст конституційних гарантій місцевого самоврядування.
48. Які є актуальні проблеми розмежування повноважень між центральними органами та місцевим самоврядуванням?
49. Конституційні основи та межі державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.
50. Проаналізуйте конституційні аспекти територіального устрою України та його реформування.
51. Парламентський контроль за діяльністю Кабінету Міністрів України: проблеми ефективності.
52. Конституційні проблеми визначення статусу та повноважень Президента України.
53. Конституційні засади мовної політики та забезпечення прав національних меншин.
54. Гібридний характер інтеграційної моделі ЄС: аналіз як міжнародної організації та федеративної системи.
55. Проблеми функціонування інституційного трикутника ЄС (Комісія, Рада, Парламент).
56. Розкрийте зміст концепції багаторівневого врядування в ЄС.
57. Яке значення має принцип верховенства права ЄС для конституційного права України?
58. Проаналізуйте конституційні аспекти судової реформи в Україні.
59. Конституційно-правові засади взаємодії громадянського суспільства та органів державної влади.

60. Яким чином Конституція регулює відносини власності в умовах ринкової економіки?
61. Проаналізуйте конституційно-правовий режим воєнного стану в Україні.
62. Які права та свободи можуть бути обмежені в умовах воєнного стану? Наведіть приклади.
63. Проблема балансу між національною безпекою та правами людини в умовах війни.
64. Конституційні межі повноважень військового командування та цивільної адміністрації.
65. Особливості функціонування органів державної влади (ВРУ, Президент, КМУ) під час війни.
66. Які є актуальні проблеми захисту прав громадян на тимчасово окупованих територіях?
67. Конституційно-правовий статус внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та проблеми їх інтеграції.
68. Проаналізуйте конституційні аспекти міжнародної допомоги та співробітництва в умовах війни.
69. Конституційні гарантії права на справедливий суд в умовах воєнного стану.
70. Роль міжнародних організацій (ООН, РЄ) у формуванні стандартів конституціоналізму під час збройних конфліктів.
71. Які є конституційні передумови членства України в ЄС?
72. Проблема гармонізації конституційного законодавства України з правом ЄС.
73. Конституційні засади оборони та безпеки України.
74. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) щодо обмеження прав в умовах воєнного стану.
75. Перспективи конституційних реформ після завершення воєнного стану.
76. Розкрийте сутність конституційної інтерпретації та її методи.
77. Яке значення має цільовий метод тлумачення конституційних норм?
78. Проаналізуйте проблеми колізій у конституційному праві та шляхи їх подолання.
79. Роль правосвідомості у процесі застосування та інтерпретації конституційних норм.
80. Конституційні проблеми забезпечення інформаційної безпеки держави.
81. Які є актуальні питання фінансово-бюджетного регулювання на конституційному рівні?
82. Конституційні аспекти боротьби з корупцією та забезпечення прозорості влади.
83. Проблема конституційного закріплення цілей сталого розвитку.
84. Аналіз конституційних положень щодо державної мови та їхньої інтерпретації.
85. Які є конституційно-правові підходи до визначення суверенітету України в сучасних умовах?
86. Проблема конституційного закріплення статусу Криму та інших окупованих територій.
87. Охарактеризуйте тенденції конституційної модернізації в Україні.
88. Які конституційні гарантії необхідні для відновлення та розвитку України у післявоєнний період?
89. Сформулюйте пропозиції щодо вдосконалення конституційного законодавства у сфері захисту прав людини.
90. Визначте три найактуальніші проблеми конституційного права України на сьогодні та запропонуйте шляхи їх вирішення.

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
68-74	D		
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Актуальні проблеми конституційного права України» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Актуальні проблеми конституційного права України» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

1. Актуальні проблеми конституційного права України: методичні вказівки щодо підготовки та проведення семінарських занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 Право (денної та заочної форм навчання) / укл. Б. Б. Мельниченко. Львів: ПрАТ «ВНЗ«МАУП», 2024. 36 с.

2. Актуальні проблеми конституційного права України: методичні вказівки щодо організації самостійної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 Право (денної та заочної форм навчання) / укл. Б. Б. Мельниченко. Львів: ПрАТ «ВНЗ«МАУП», 2024. 30 с.

Рекомендовані джерела інформації.

Нормативно-правові акти:

1. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 р. № 396-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/396-20>.
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
5. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text.
6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.
7. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 3 лютого 2015 р. № 141-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>.
8. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>.
9. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.
10. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>.
11. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.
12. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>.
13. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. № 2136-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.
14. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
15. Про місцеві вибори: Закон України від 14 липня 2015 р. № 595-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19#Text>.
16. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>.
17. Про національні меншини в Україні: Закон України від 25 червня 1992 р. № 2494-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2494-12#Text>.
18. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
19. Про оборону України: Закон України від 6 грудня 1991 р. № 1932-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.
20. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 р. № 2625-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>.
21. Про очищення влади: Закон України від 16 вересня 2014 р. № 1682-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18#Text>.

22. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2365-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>.

23. Про Положення про Офіс Президента України: Указ Президента України від 25 червня 2019 р. № 436. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>.

24. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>.

Основні:

25. Конституційне право України : підручник / І. М. Алмаші, М. М. Алмаші, І. М. Берназюк та ін. ; рец. : С. В. Бобровник, В. О. Серьогін, А. Б. Медвідь. Вид. 11-ге перероб., та допов. Ужгород : РІК-У, 2023. 536 с.

26. Конституційне право України : підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін. ; за заг. ред. Т. М. Слінько ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2ге вид., перероб. й допов. Харків : Право, 2024. 672 с.

27. Конституційне право : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри ; Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер, М. І. Козюбра, А. А. Мелешевич. Київ : Ваіте, 2021. 528 с.

28. Конституційне право : навч. посібник / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан та ін. ; за заг. ред. Д. Терлецького ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 584 с.

29. Проблеми сучасної конституціоналістики : навч. посіб. Вип. 4. Конституційне гуманітарне право / за заг. ред. А. Р. Крусян, А. А. Єзерова. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 524 с.

30. Совгиря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс : навч. посіб. 2-ге вид., стереотип., Київ : Юрінком Інтер, 2023. 556 с.

Додаткові:

31. Барабаш Ю., Берченко Г. Ефективність індивідуальної конституційної скарги як засобу захисту прав особи в Україні. *Вісник Конституційного Суду України*. 2021. № 5. С. 9–21.

32. Бесчастний В., Терлецький Д., Запорожець В. Конституційна скарга: у пошуках балансу між публічним та приватним інтересом. *Вісник Конституційного Суду України*. 2021. № 5. С. 22–34.

33. Бичков І. Г. Місце органів конституційної юрисдикції в механізмі стримувань і противаг демократичної правової держави : монографія/ Харків : Право, 2022. 216 с.

34. Бондаренко Б. О. Конституційно-правове забезпечення незалежності конституційного суду (європейський та український досвід) : дис. ... д-ра філософії : 081 Право. Львівський національний університет ім. Івана Франка. Львів, 2021. 220 с.

35. Дрозд А. О. Інститут конституційного контролю в державах романо-германської правової системи: історико-порівняльний аналіз : дис. ... д-ра філософії : 081 Право. Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ, 2021. 256 с.

36. Івановська А. М. Конституційний контроль в системі державного контролю: теоретико-правові та праксеологічні засади : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.02; 12.00.07. Хмельницький університет управління та права ім. Л. Юзькова, Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ, 2021. 511 с.

37. Ковальчук В. Б. Конституційна, громадянська та національна ідентичність через призму формування політичної нації в Україні. *Український часопис конституційного права*. 2022. № 4. С. 65–76.

38. Ковальчук В. Б. Конституційно-правовий статус парламентської опозиції в країнах центрально-східної Європи та в Україні. *Український часопис конституційного права*. 2022. № 1 (22). С. 3–20.

39. Ковальчук В. Б. Громадянське суспільство в Україні: сучасний стан, виклики, стратегія модернізації : монографія. Київ : Юридична думка, 2018. 676 с.

40. Ковальчук В. Б. Конституціоналізм та основи демократії: теоретико-правовий вимір. Ч. 1 : кол. монографія / В. Б. Ковальчук, С. М. Білостоцький, М. М. Бліхар, І. І. Забокрицький, І. Д. Софінська. Львів : ФОП Свиначук Роман Вікторович, 2019. 272 с.
41. Ковальчук В. Б. Конституціоналізм та основи демократії: теоретико-правовий вимір. Ч. 2 : монографія / В. Б. Ковальчук, О. Б. Ковальчук, С. І. Ішук, О. І. Ромців, І. Д. Софінська. Львів : ФОП Свиначук Роман Вікторович, 2020. 238 с.
42. Ковальчук В. Б. Функціонування органів державної влади в умовах сучасного конституціоналізму : кол. монографія / В. Б. Ковальчук, С. М. Білостоцький, І. І. Забокрицький, Р. С. Мартинюк, І. Д. Софінська. Львів : ФОП Свиначук Роман Вікторович, 2020. 271 с.
43. Ковальчук В. Б., Богів Я. С. Народний суверенітет та права людини в європейській доктрині конституціоналізму. *ScienceRise: JuridicalScience*. 2019. № 1 (7). С. 4–9.
44. Ковальчук О., Сорочкіна О. Шляхи вдосконалення моделі конституційного правосуддя в Україні: історико-правова та міжнародна практика. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2020. Т. 7, № 1. С. 233–242.
45. Ковальчук В. Б. Легітимність влади як правовий феномен та її прояви в умовах демократичної трансформації. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2020. Т. 7, № 4(28). С. 272–281.
46. Ковальчук В. Б., Пивовар М. С. Принципи взаємодії державної влади та опозиції в Україні: конституційно-правовий аспект. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2020. Т. 7. № 3(27). С. 224–232.
47. Ковальчук В. Б., Скрипнюк О. Чи стане всеукраїнський референдум дієвим механізмом демократичної легітимації в умовах сучасного конституціоналізму? *Право України*. 2020. № 8. С. 83–104.
48. Конституція України : подарункове видання / упоряд. : Л. І. Бірюк, Н. І. Адамчик, Є. Г. Кудлай та ін. Київ : ВАІТЕ, 2021. 324 с.
49. Мельниченко Б. Б., Ковальчук В. Б., Попадинець Г. О. Конституційна юрисдикція : підручник. Львів : БОНА, 2022. 236 с.
50. Мельниченко Б. Б., Ковальчук В. Б. Порівняльне конституційне право : навч. посіб. Львів : БОНА, 2023. 288 с.
51. Мельниченко Б. Б., Рудницька Ю. С. Правові засади організації та здійснення публічної влади в Україні в умовах воєнного стану. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Юридичні науки». 2023. № 1 (37). С. 297–304.
52. Мельниченко Б. Б., Мідик М. Т. Місцеве самоврядування в Україні в умовах воєнного стану. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Юридичні науки». 2023. Т. 10, № 2 (38). С. 137–145.
53. Мельниченко Б. Б. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 106–109.
54. Мельниченко Б. Б., Кондрецький І. Peculiarities of guaranteeing the rights and freedoms of Ukrainian citizens under martial law. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Юридичні науки». 2024. Т. 11. № 2 (42). С. 101–106.
55. Мельниченко Б. Б., Воронецька Ю. Право людини на життя крізь призму сучасних реалій. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Юридичні науки. 2024. Вип. 4 (72). С. 16–20.
56. Спінчевська О. М. Конституційний юрисдикційний процес: сучасний стан та перспективи удосконалення : дис. ... д-ра філософії : 081 Право. Київ, 2021. 266 с.
57. Терлецький Д., Батан Ю., Запорожець В. Конституційна юстиція : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Д. Терлецького. Одеса, 2021. 154 с. URL : <https://doi.org/10.32837/11300.14399>
58. Флис І. Безгромадянство – темне місце в міжнародному праві. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом*. Юридичні науки. Вип. 4 (67). 2023. С. 56–63.

Інформаційні ресурси:

59. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://www.rada.gov.ua>.

60. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL :
<https://www.president.gov.ua>.

61. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <https://www.kmu.gov.ua>.

62. Офіційний сайт Конституційного Суду України. URL : <https://ccu.gov.ua>.

63. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL : <https://supreme.court.gov.ua>.

64. Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора України. URL: <https://www.gp.gov.ua>.